

У вересні ПУМБ взяв участь у міжнародній агропромисловій виставці-ярмарку "АГРО-2012", яка вже багато років є ключовим заходом для АПК України. Участь у виставці здійснювалася спільно з партнером банку ? ТОВ "ВП "Агро-Союз", одним з лідерів ринку продажів сільськогосподарської техніки. На виставці банк представив цілий комплекс спеціалізованих продуктів для агрокомпаній: спільні кредитні програми з партнерами банку, депозитні програми, а також спеціальну пропозицію по розрахунково-касовому обслуговуванню "Агро". Умови тарифного пакету "Агро" передбачають низьку вартість операцій з готівковими коштами в національній валюті, безкоштовне користування системою "Клієнт-Банк", а на залишок коштів на поточному рахунку нараховується підвищена процентна ставка. Це дозволить клієнтам банку отримувати додатковий дохід від тимчасово вільних коштів, а також знизити витрати завдяки щомісячним безкоштовним зовнішнім платежам в системі "Клієнт-Банк".

Також ПУМБ пропонує позики на поповнення оборотного капіталу (для купівлі насіння, добрив, ПММ) на строк до 36 місяців, а кредити на придбання нової техніки — на термін до 60 місяців залежно від країни-виробника (США, Японія, Європа, СНД або Україна). Графік погашення позик встановлюється з урахуванням сезонності виробничого циклу. Характерною рисою кредитних програм в ПУМБ є відсутність прихованих платежів та комісій. Крім того, існує можливість отримання пільгових умов кредитування в рамках спеціальних програм з партнерами банку.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Отже, за умов обмеженості власних грошових джерел та бюджетних коштів, інвестиційної непривабливості аграрного виробництва для вітчизняних та іноземних інвесторів та актуальністю розвитку матеріальної бази сільськогосподарського виробництва, об'єктивною необхідністю є застосування інвестиційних кредитів банків для потреб агроформувань.

Для виходу з кризової ситуації доцільно: створити сприятливі умови для інвестиційного клімату шляхом зниження ризиків кредитування; підвищити ефективність законодавчої бази і судової системи у сфері захисту кредиторів; пом'якшити кредитну політику банків щодо забезпечення позиковими коштами; внести зміни в законодавство, які дадуть змогу банкам здійснювати управління активами інвестиційних фондів, пайових інвестиційних фондів, недержавних пенсійних фондів, підвищити рівень капіталізації банків; впровадити гнучкіші умови для можливого надання державних кредитів, субсидій, субвенцій, податкових кредитів і пільг; дотримуватись стійкості національної інфляції.

Література:

1. Аранчій В.І. Кредит у системі фінансового забезпечення інвестиційного розвитку аграрних підприємств / В.І. Аранчій, О.П. Зоря, І.І. Петренко // Вісник Полтавської державної аграрної академії. — 2011. — № 4. — С. 120—124.
2. Дем'яненко М.Я. Фінансові проблеми формування і розвитку аграрного ринку (доповідь) / М.Я. Дем'яненко // Економіка АПК. — 2007. — №5. — С. 4—6.
3. Кредит для агробізнесу. Вихід є?! [Електронний ресурс]. — Режим доступу: www.agro-business.com.ua/.../813.html?ed.
4. Офіційний сайт Держкомстату [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/index>
6. Перший Український Міжнародний Банк [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://pumb.ua/ua/>
7. Стецюк П.А. Теорія і практика управління фінансовими ресурсами сільського сподарських підприємств: Монографія. — К.: ННЦ ІАЕ, 2008. — 386 с.

УДК 330.341.1/332.12(07)

*А. І. Пишкін,
аспірант кафедри економіки підприємства,
Східноукраїнський національний університет імені В. Даля, м. Луганськ*

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ТРАКТУВАННЯ ПОНЯТТЯ "ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ"*

*А. І. Pyshkin,
post-graduate student Department of Economy of enterprise, Volodymyr Dahl East Ukrainian National University, Luhansk*

MODERN PROBLEMS INTERPRETATION NOTION ARE "INNOVATIVE POTENTIAL OF REGION"

У статті розглядаються питання сучасної проблеми до трактування "інноваційний потенціал регіону", аналізуються проблеми дослідження інноваційного забезпечення соціально-економічного розвитку регіону та пропонується визначити інноваційний потенціал регіону як системну сукупність матеріально-технічних, інтелектуальних та інформаційних ресурсів.

In the article the questions of modern problem to interpretation are examined "innovative potential of region", the problems of research of the innovative providing of socio-economic development of region are analysed and it is suggested to define innovative potential of region as a system aggregate of resources material and technical, intellectual and informative.

Ключові слова: інноваційний потенціал, проблеми, аналіз, інноваційне забезпечення, система, ресурси.

Key words: innovative potential, problems, analysis, innovative providing, system, resources.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

З метою визначення можливостей регіону до реалізації інноваційного процесу повністю або в окремих етапах необхідно розглянути підходи до визначення категорії "інноваційний потенціал регіону". Слід відзначити відсутність єдиної позиції щодо сутності даної категорії та наявність суперечностей між теоретичними та практичними підходами до оцінки інноваційного потенціалу регіону у сучасних наукових працях.

* Стаття подана для участі у Міжнародній науково-практичній конференції "Бізнес та інновації у сучасному світі" (м. Луганськ, 1—2 квітня 2013 року)

Таблиця 1. Підходи до тлумачення поняття "Інноваційний потенціал регіону"

Учені	Тлумачення інноваційного потенціалу регіону	Змістовий наголос визначення	Складові інноваційного потенціалу регіону
1	2	3	4
А. Масалов [1, с.12]	Категорія особливого змісту, яка містить не тільки інноваційні ресурси та механізм їх використання в організаційно-господарській системі, а й активність інноваційних процесів у регіональній економіці.	Оптимальне використання ресурсів та їх механізмів	Не виділяв
Г. Добров [2, с.39]	Здатність до змін. Поліпшення прогресу як джерела розвитку. Доказом цього є явище, як дифузія інновацій. Використання нового обладнання призводить до виготовлення нової продукції, яка, своєю чергою, виходячи на ринок, стає джерелом, фактором подальших змін. При цьому ефект від тиражування інновацій зростає швидше ніж сам тираж.	Ефективне використання дифузії інновацій	Не виділяв
Д. Кокуріна. [3, с.391]	Містить невикористані, приховані можливості накопичення ресурсів, які можуть бути задіяні для досягнення цілей економічних суб'єктів.	Можливість ресурсів	Не виділяла
В. Завлін [4, с.221]	Сукупність різних видів ресурсів, зокрема матеріально-виробничих, фінансових, інтелектуальних, науково-технічних та ін., потрібних для інноваційної діяльності	Інноваційні ресурси	Матеріально-виробничий, фінансовий, інтелектуальний, науково-технічний потенціал.
Л. Мартюшева, В. Калишенко [5, с.62]	Сукупність організованих у визначених соціально-економічних формах ресурсів, які можуть за допомогою внутрішніх і зовнішніх показників інноваційного середовища бути спрямовані на реалізацію інноваційної діяльності, метою якої є задоволення нових потреб суспільства	Можливість ресурсів	Сукупність ресурсів, здатних забезпечити нові потреби суспільства
У Законі «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» [6, с.7]	Сукупність науково-технологічних, фінансово-економічних, виробничих, соціальних та культурно-освітніх можливостей країни (галузі, регіону, підприємства тощо), необхідних для забезпечення інноваційного розвитку економіки	Можливість забезпечити стійкий стан економіки країни	Науково-технічний, фінансово-економічний, виробничий, соціальний, культурно-освітній потенціали

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ, В ЯКИХ ЗАПОЧАТКОВАНО РОЗВ'ЯЗАННЯ ДАНОЇ ПРОБЛЕМИ І НА ЯКІ СПИРАЄТЬСЯ АВТОР, ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, КОТРИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Проблеми дослідження інноваційного забезпечення соціально-економічного розвитку регіонів України в своїх роботах досліджували такі вітчизняні та зарубіжні дослідники, як Г.М. Доброва, Д.І. Кокуріна, П.С. Маковеєва, М.В. Шарко, В.І. Захарченко, І.Т. Балабанова, А.А. Масалова, П.П. Крайнева, В.П. Завліна, С.М. Ілляшенко, Л.С. Мартюшева, В.О. Калишенко, М.Г. Данько, Б.В. Буркинський, Є.В. Лазарева та інші. Проте низка проблем, пов'язаних із формуванням механізму становлення інноваційного потенціалу регіону держави, залишаються невирішеними, що зумовлює необхідність подальших поглиблених досліджень. У наукових працях немає єдиного підходу до трактування поняття "інноваційний потенціал регіону", існуюча інформація та визначення дуже часто є суперечливими.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою є дослідження проблеми, з якою стисається трактування поняття інноваційний потенціал регіону. Правильне розуміння суті і змісту поняття "інноваційний потенціал регіону" зумовлює постановку такої мети: виділення визначальних характеристик, поставлених у тих чи інших визначеннях, та складових інноваційного потенціалу.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБГРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Результати описаного аналізу визначень інноваційного потенціалу регіону зображено в таблиці 1.

На основі проаналізованих основних положень наведених вище підходів було з'ясовано, що визначальні характеристики і особливості теоретичних узагальнень різних учених при тлумаченні змісту "інноваційний потенціал регіону", а також виділили складові інноваційного потенціалу, дадуть змогу надалі сформувати власне визначення. На основі узагальнення даних таблиці, можемо стверджувати, що у науковій літературі домінуючим напрямком досліджень змісту інноваційного потенціалу регіону був ресурсний підхід. Так, П.С. Маковеєва, М.В. Шарко, І.Т. Балабанов, А.А. Масалов, А.Г. Крайнев, В.П. Завлін, Л.С. Мартюшев, М.Г. Данько визначають цей потенціал як сукупність ресурсів й виділяють найчастіше такі його складові, як: кадрові, інформаційно-методологічні, організаційні та матеріально-технічні. Тому обмежуватися суто ресурсним підходом до тлумачення поняття "інноваційний потенціал регіону" в контексті дослідження недоцільно.

Г.М. Доброва, Д.І. Кокуріна, В.І. Захарченко, С.М. Ілляшенко, Б.В. Буркинський, Є.В. Лазарева доповнюють поняття "інноваційний потенціал регіону" можливістю використання або накопичення ресурсів. Але, такий підхід не охоплює всю повноту змісту поняття інноваційного потенціалу регіону. Дотепер нерозглянутою залишається проблема пошуку шляхів установлення динамічної відповідності між інноваційним потенціалом та соціально-економічним розвитком регіону. Це стримує вирішення завдань впровадження новітніх науково-технічних досягнень, задоволення потреб споживачів у наукомісткій і конкурентоспроможній продукції (послугах).

Інноваційний потенціал — сукупність різних видів ресурсів, включаючи матеріальні, фінансові, інтелектуальні, інформаційні та інші, необхідні для здійснення інноваційної діяльності. Таким чином, інноваційний потенціал можна розглядати як статистичну величину, що не відповідає ознакам інновативності. До того ж, але навіть наявність усіх необхідних ресурсів не може гарантувати інноваційного розвитку, крім сукупності активів, інноваційний потенціал повинен мати внутрішню рушійну силу, яка б забезпечувала спрямування ресурсів на результативний інноваційний розвиток. В.А. Верба та І.В. Новиков визначають інноваційний потенціал як сукупність інноваційних ресурсів, що перебувають у взаємозв'язку, і чинників (процедур), які створюють необхідні умови для оптимального використання таких ресурсів з метою досягнення відповідних орієнтирів інноваційної діяльності та підвищення конкурентоспроможності регіону у цілому. В такому трактуванні позитивним є акцент на необхідних умовах приведення ресурсів до інноваційного розвитку, хоча не деталізується, які це умови, тому таке визначення потребує уточнення, оскільки інноваційний потенціал має відмінні від інших видових проявів потенціалу особливості. Л.І. Федулова вважає, що інноваційний потенціал — це міра готовності організації виконати завдання, що забезпечують досягнення поставленої інноваційної мети, тобто міра готовності до реалізації проекту чи програми інноваційних стратегічних змін.

Інноваційний потенціал містить невикористані, приховані можливості накопичення ресурсів, що можуть бути залучені для досягнення цілей економічних суб'єктів. Краснокутська Н.І. виділяє прихований і наявний потенціал в економічному потенціалі, Паєнтко Т.В. виділяє прихований і наявний потенціал, досліджуючи фінансовий потенціал. Тому наведене трактування також потребує уточнення.

Інноваційний потенціал регіону являє собою можливості (явні та приховані) залучення та використання ресурсів, спрямованих на сприйняття, впровадження нововведень, які можуть бути залучені для досягнення цілей економічних суб'єктів. Таке визначення акцентує увагу на тому, що інноваційний потенціал є тим підґрунтям, на підставі якого розробляються, впроваджуються в регіоні нововведення, які

надалі зможуть задовольнити потреби суб'єктів господарювання. Але економічні цілі суб'єктів господарювання не завжди є інноваційними. Не можна не погодитися з думкою Мартюшевої Л.С. та Калишенко В.О., які підкреслюють, що в наукових публікаціях категорія інноваційний потенціал вживається часто, але однозначне трактування відсутнє. У багатьох дослідженнях автори концентрують увагу на вивченні окремих сторін потенціалу, іноді поняття "інноваційний потенціал" ототожнюється з науковим, інтелектуальним, творчим та науково-технічним потенціалом [5, с. 62]. Вони пропонують своє визначення категорії інноваційний потенціал як сукупності організованих у певних соціально-економічних формах ресурсів, що можуть за певних діючих внутрішніх і зовнішніх чинників інноваційного середовища бути спрямовані на реалізацію інноваційної діяльності, метою якої є задоволення нових потреб суспільства. Ще одним важливим аспектом визначення категорії "інноваційний потенціал" є зосередження авторами уваги, як правило, на рівні господарюючого суб'єкта. З одного боку, впровадження інновацій дозволяють суб'єктам господарювання нарощувати обсяги виробництва, отримувати більші прибутки, і знову-таки спрямовувати їх в інноваційну сферу для задоволення потреб ринку і максимізації власних прибутків. Більшість авторів виділяють у структурі ресурсів такі елементи, як кадрова, інформаційна, організаційна й матеріально-технічна складові, іноді з матеріально-технічної складової виокремлюють фінансову. Вважаємо за доцільне виділити в структурі інноваційного потенціалу таку ресурсну складову, яка містить елементи "інформація та матеріально-технічні ресурси". Матеріально-технічні ресурси є речовинною основою інноваційного потенціалу регіону, визначають його техніко-технологічну базу, впливають на масштаби і темпи інноваційного розвитку. Формування інноваційного потенціалу регіону може бути ускладнене труднощами їхнього одержання. Тому дуже актуально орієнтувати інноваційний потенціал на створення нематеріаломістких нововведень в регіоні, що дозволить максимально комплексно використовувати наявну сировинну базу, нові види матеріалів, утилізацію відходів відповідно до екологічних вимог, що ставить суспільство до виробників. Для достатнього формування і розвитку інноваційного потенціалу регіону необхідна кадрова складова. Вона може характеризуватися такими показниками, як загальна чисельність працівників, зайнятих науковими розробками, структурний розподіл працюючих за видами діяльності та рівнем освіти. Особливо важливим є ставлення працюючих до інноваційних процесів, розвиток і стимулювання їхнього свідомого бажання вкладати свої знання і навички в інноваційну сферу.

Не менш важливою складовою є управлінська, яку в західній літературі називають компетенціями. Адже саме вони є тими здібностями, які дозволяють мобілізувати всі складові потенціалу у здійсненні комплексу бізнес-процесів. Варто підкреслити, що фінансова складова, організаційна та кадрова є мобільними, тому визначають інноваційний потенціал не тільки окремого регіону, а також держави в цілому.

Таким чином, пропонуємо визначити інноваційний потенціал як системну сукупність матеріально-технічних, інтелектуальних та інформаційних ресурсів, що спрямовуються в інноваційну сферу та приводяться у рух фінансовими та кадровими рушійними силами, скерованими відповідними компетенціями з метою реалізації інноваційної діяльності регіону для задоволення потреб суспільства. Також потрібно пам'ятати, що інноваційний потенціал регіону має свої межі — функціональні (якісний зміст потенціалу) та відтворювальні (визначається межами, поза якими потенціал втрачає свої особливості і властивості). Тому особливо важливим є правильний розрахунок фінансових сил на його оптимальну реалізацію, що повинен визначатися фінансовим механізмом формування і розвитку інноваційного потенціалу регіону.

ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМІ

Таким чином, пропонуємо визначити інноваційний потенціал регіону як системну сукупність матеріально-технічних, інтелектуальних та інформаційних ресурсів, що спрямовуються в інноваційну сферу та приводяться у рух фінансовими та кадровими рушійними силами, скерованими відповідними компетенціями з метою реалізації інноваційної діяльності в регіоні для задоволення потреб суспільства. Таким чином, у сучасних умовах відбувається багато змін, які впливають на інноваційний потенціал в регіоні і які потрібно врахувати при управлінні його розвитком. Також потрібно пам'ятати, що інноваційний потенціал регіону має свої межі — функціональні (якісний зміст потенціалу) та відтворювальні (визначається межами, поза якими потенціал втрачає свої особливості і властивості). Тому особливо важливим є правильний розрахунок фінансових сил на його оптимальну реалізацію, що повинен визначатися фінансовим механізмом формування і розвитку інноваційного потенціалу регіону.

Отже, з метою формування механізму становлення інноваційного потенціалу регіону було виявлено ті засоби, завдяки яким будуть досягненні найкращі результати соціально-економічного розвитку регіону, які дадуть змогу перейти до нової інноваційної моделі, існують або передбачені чинним законодавством.

Література:

1. Масалов А. Инновационный тип развития // Журнал для акционеров. — 1999. — №9. — С. 12—16.
2. Добров Г.М., Тонкаль В.М., Савельев А.А. и др. Научно-технический потенциал: структура, динамика, эффективность. — К.: "Наукова думка", 1987. — 347 с.
3. Кокурина Д.И. Инновационная деятельность. — М.: Экзамен, 2001. — 575 с.
4. Инновационный менеджмент. Справочное пособие, изд. 2-е. — М.: Центр исследований и статистики науки, 1998. — 568 с.
5. Мартюшева Л.С., Калишенко В.О. Інноваційний потенціал регіону як об'єкт економічного дослідження // Фінанси України. — 2002. — №10. — С. 61—66.
6. Закон України "Про пріоритетні напрямки інноваційної діяльності в Україні" // Офіційний вісник України. — 2003. — №7. — С. 5—11.